

Kongre Raporu: XVI. Uluslararası Türk Germanistik Kongresi “Germanistik im Wandel der Zeit”

Emre Kurdam , İstanbul

XVI. Uluslararası Türk Germanistik Kongresi 8-10 Mayıs 2023 tarihleri arasında İstanbul’da gerçekleşmiştir. Kongre, Marmara Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Türk Alman Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu ortaklığında ve GERDER (Türk Germanistler Derneği) iş birliği ile düzenlenmiştir. Alman Akademik Değişim Servisi (DAAD), Almanya Federal Cumhuriyeti Ankara Büyükelçiliği, Goethe Enstitüsü İstanbul Şubesi, Avusturya Kültür Ofisi İstanbul Şubesi ve Üsküdar Belediyesi kongrenin sponsorları arasında yer almıştır. 1984 yılından beri düzenlenmekte olan Uluslararası Türk Germanistik Kongresi ilk defa iki üniversitenin ortaklığında gerçekleşmiştir.

Pandemi sonrasında, Uluslararası Türk Germanistik Kongrelerinin tekrar yüz yüze yapılmaya başlanmasının ve kongrenin uzun yıllar sonra tekrar İstanbul’da düzenlenmesinin de etkisi ile yoğun bir katılım gerçekleşmiş ve kongreye 135 katılımcı dahil olmuştur. Söz konusu katılımcılardan 117’si kongreye sunum yaparak katılırken 18 katılımcı ise sunum yapmadan katılım göstererek kongre programını takip etmiştir. Almanya, Avusturya, Azerbaycan, Bosna-Hersek, Fransa, İspanya, Macaristan, Polonya, Rusya ve Türkiye olmak üzere 10 ülkeden gerçekleşen katılım, kongreye duyulan yoğun ilgiyi göstermektedir.

Kongre sunumları üç gün boyunca beş paralel oturum hâlinde, Edebiyat, Dilbilim, Mütercim-Tercümanlık ve Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi alanlarında yapılmıştır. Konu ve yapı olarak diğer oturumlara uymayan sunumlar için özel oturumlar düzenlenmiştir. Toplam 35 oturumun yapıldığı kongrede dört davetli konuşmacı ve bir kitap okuma etkinliği de yer almıştır.

XVI. Uluslararası Türk Germanistik Kongresi 8 Mayıs 2023 tarihinde saat 10:00’da Marmara Üniversitesi Göztepe Yerleşkesi’nde, Dr. İbrahim Üzümcü Konferans Salonu’nda yapılan bir açılış töreni ile başlamıştır. İstiklal Marşı ve saygı duruşunun ardından, törende açılış konuşmaları Marmara Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Yasemin Balcı, Marmara Üniversitesi İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Sevinç Arı, GERDER Başkanı Prof. Dr. Mehmet Tahir Öncü, Goethe Enstitüsü İstanbul Şubesi

Müdürü Mani Pournaghi Azar ve Avusturya Kültür Ofisi İstanbul Şubesi Müdürü Silvia Neureiter tarafından yapılmıştır.

İlk Gün Yapılan Açılış Konuşmaları (08.05.2023)

Bir saat süren açılış töreninin ardından 11:00-12:30 saatleri arasında konuk konuşmacılar Prof. Dr. Michael Hofmann ve Prof. Dr. Jutta Hartmann tarafından yapılan sunumların ardından topluca öğle yemeği yenilmiş ve kongre Fen-Edebiyat Fakültesi binasında yer alan Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü dersliklerinde yapılan oturumlarla saat 14:00 itibarıyla devam etmiştir.

14:00-15:30 oturumunda iki derslikte Edebiyat, iki derslikte Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi ve bir derslikte Dilbilim sunumları katılımcılar tarafından gerçekleştirilmiştir.

Edebiyat oturumlarında; Türk Alman filmlerinin kültürlerarası yönleri ve İspanya'daki alımlanmaları, Alman şiir antolojilerinin Türkiye'de alımlanmaları, Robert Walser'in *Das Diner* eserinde yemek motifi, Robert Walser ve tuhafılık, Joseph Roth'un

Kapuzienergruft eserinde bir kuşak portresi ve Hermann Hesse'nin eserlerinin Sovyet sonrası Azerbaycan'da alımlanması konularını işleyen sunumlar yapılmıştır.

Almanca Öğretimi alanındaki sunumlarda; yapay zekânın Almanca öğretmenliğine etkileri, göç toplumunda edebiyat eğitimi, Almanca öğretmenliğinde bağlaçların kullanımı, hazırlık sınıfı öğrencilerinin Almanca dinleme yapılırken yaşadıkları kaygı düzeyi, eğitim kitapları incelemesi, Almanca öğretmeni adaylarının eğitimde dijital medya kullanımına bakışları incelenmiştir.

Dilbilim alanında ise sunumlar; sloganlar ve onların pragmatikliğiyle ilgili dilbilimsel analiz, Almanca "Energieeffizienz" teriminin incelemesi ve Almanca ve Türkçe rap şarkılarının toplumbilimsel olarak değerlendirilmesi konularında gerçekleştirilmiştir.

Yarım saatlik bir aranın ardından oturumlar 16:00-17:30'da iki derslikte Edebiyat, iki derslikte Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi ve bir derslikte Mütercim-Tercümanlık sunumları yer alacak şekilde devam etmiştir.

Edebiyat sunumlarında; Rainer Maria Rilke ve Günter Grass'ın kimlik arayışı, Robert Musil'in *Der Mann ohne Eigenschaften* eserinde kriz kavramı, Rainer Maria Rilke'nin *Aschanti. Jardin d'Acclimatation* adlı eserinde insan hayvanat bahçesi hikâyeleri, zamanın değişimi içinde kültür bilimi, Avusturya mizah dergilerinde (1909-1914) Bosna-Hersek karikatürleri, Thomas Mann'ın *Unterwegs* adlı eserinde İstanbul konularına yer verilmiştir.

Almanca Öğretimi alanında; Almanca ders kitaplarında okunurluk, Fatih Akın'ın *Im Juli* filminin Almanca derslerinde öğretim materyali olarak kullanımına ilişkin öneri, hazırlık sınıfında hibrit eğitim, hakimiyet eleştirisi içeren ve çeşitlilik odaklı Almanca eğitiminde edebî çok dillilik, devlet okullarında Almanca öğretmenlerinin yazım yanlışları, Almanca eğitiminde yaratıcı yazımın geliştirilmesi konularında sunumlar düzenlenmiştir.

Mütercim-Tercümanlık alanında; çeviribilim eserlerinin görsel temsili, Ayşe Kulin'in *Bir Gün* adlı romanı bağlamında deyim çevirisi, pediatri alanı bağlamında uzmanlık alan çevirisi konularını ele alan sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Yine yarım saatlik bir aranın ardından kongrenin ilk günü Avusturyalı yazar Alois Hotschnig tarafından *Der Silberfuchs meiner Mutter* adlı kitabından yapılan ilgi çekici okuma ve devamında yapılan soru-cevap ile son bulmuştur.

Alois Hotschnig Kitabıyla İlgili Soruları Cevaplıyor (08.05.2023)

Kongrenin ikinci gününde, 9 Mayıs 2023 tarihinde, katılımcılar Marmara Üniversitesi Göztepe Yerleşkesi'nden kalkan otobüsler ile Türk Alman Üniversitesi'ne ulaşmıştır. Saat 10:00 itibarıyla Türk Alman Üniversitesinde, Derslikler Binası B Blok Konferans Salonu'nda kongrenin ikinci açılış töreni gerçekleştirilmiştir. Törende Türk Alman Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Cemal Yıldız ve Türk Alman Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu Müdürü Prof. Dr. Leyla Coşan açılış konuşmalarını gerçekleştirmiştir. Ardından katılımcılar güzel bir sürpriz ile karşılaşmış ve halk oyunları ekibi tarafından Karadeniz yöresine ait halk dansları ile kongrenin ikinci gününe hareketli bir başlangıç yapılmıştır.

İkinci Gün Yapılan Açılış Konuşmaları (09.05.2023)

Konuk konuşmacılar Prof. Dr. Yüksel Ekinci ve Prof. Dr. Bernd Meyer tarafından gerçekleştirilen sunumların ardından öğle yemeği verilmiş ve katılımcılar sunumları takip etmek üzere saat 13:30'dan itibaren TAÜ Yabancı Diller Yüksekokulu Binası'nın 3. katında yerlerini almışlardır.

13:30-15:00 arasında gerçekleşen oturumlarda iki derslikte Edebiyat, iki derslikte Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi ve bir derslikte Dilbilim alanında sunumlar gerçekleşmiştir.

Edebiyat alanında gerçekleştirilen sunumlarda; Zafer Şenocak'ın *In deinen Worten* adlı eserinde baba-oğul çatışması, Angelika Overath'ın *Ein Winter in Istanbul* romanında zaman ve mekân yapısı, çağdaş Avusturya edebiyatı metinlerinde Corona pandemisi, Arno Geiger'in *Der alte König in seinem Exil* adlı eserinde Alzheimer hastaları ile iletişimde yaşanan zorluklar, Eva Menasse'nin *Tiere für Fortgeschrittene* adlı eserinde kuşak çatışması ve silikleşen hafıza, Alman Yahudi yazarların eserlerinde başarısız asimilasyonun sergilenme biçimleri ele alınmıştır.

Almanca Öğretimi alanındaki sunumlarda ise; Almanca derslerindeki eleştirel beyazlık, teori ve uygulamada entegre meslekî öğrenme ve dil öğrenimi, çeşitlilik odaklı edebiyat öğretimi paradigması olarak çok dillilik, Türk Alman Üniversitesi hazırlık sınıfları bağlamında TestDaF katılımcılarının sınav performansları, Türk Alman Üniversitesi Yabancı Diller Yüksekokulu'nda dil eğitimi, Almanca Öğretmenliği hazırlık sınıfı Almanca derslerinde sürdürülebilirlik konuları incelenmiştir.

Dilbilim alanında; Almandada ve Azerbaycan Türkçesinde deyimsel örtmeceler, özel sıfatların kelime oluşumundaki rolü, temel dilbilimsel soruların uygulanması için didaktik yaklaşım konularında sunumlar gerçekleştirilmiştir.

15 dakikalık bir aranın ardından 15:15-16:45 saatleri arasından günün son oturumları gerçekleşmiştir. İki derslikte Edebiyat, iki derslikte Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi ve bir derslikte Mütercim-Tercümanlık alanında sunumlar yapılmıştır.

Edebiyat alanında; İlya Troyanov'un *Nach der Flucht* adlı eserinde göç sonrasında otobiyografik anlatılar, Christoph Ransmayr'ın *Die Schrecken des Eises und Finsternis* ve Simon Schwartz'ın *Packeis* adlı eserlerinde Kuzey Kutbu keşif gezileri, Juli Zeh'in *Corpus Delicti* eserinde hastalık yapısı, *Ali und Nino* adlı eserde bir geçiş ülkesi olarak Türkiye, Marcel Beyer'in *Yarasalar* ve *Kaltenburg* eserlerinde kültürel bellek, Stefan Köhler'in *Deutschlands Rückkehr* adlı eserinde ükroni konularında sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Almanca Öğretimi alanında ise; Alman dili ve ekonomisinin uluslararası bağlamda yeri, Türkiye'deki Almanca öğretimi için üçüncül dil öğretiminin geliştirilmesi, Almanca kelime hazinesinin genişletilmesi ve sağlamlaştırılması için bulut tabanlı quiz uygulamalarının kullanımı, Goethe Enstitüsü'nün Almanca öğretmenleri için eğitimi, göç sonrası toplumda edebî eğitimin yeni görev ve hedefleri konularında sunumlar düzenlenmiştir.

Mütercim-Tercümanlık alanında ise; göstergeler arası çeviri imkânı, Adalet Cimcoz'un edebî çevirisi, Almanca yan cümlelerin Türkçeye çeviri şemaları aracılığıyla çevrilmesi konuları ele alınmıştır.

Oturumların ardından katılımcılar, gerçekleştirilecek olan Boğaz turuna katılmak amacıyla kongre tarafından tahsis edilen otobüslerle Beykoz İskelesine ulaştırılmıştır. Üsküdar Belediyesi sponsorluğunda yapılan Boğaz turu katılımcıların beğenisini kazanmıştır. Önce Karadeniz'e doğru yönelen ve ardından güneye dönüp rotasına devam eden Valide Sultan Gemisi'nde katılımcılara müzik dinletisi ve açık büfe sunulmuştur. Rotanın sonunda gemi Üsküdar İskelesi'ne yanaşmış ve böylece kongrenin ikinci günü son bulmuştur.

Kongrenin son günü olan 10 Mayıs 2023 yeniden Marmara Üniversitesi Göztepe Yerleşkesi'nde düzenlenen oturumlar saat 9:00'da başlamıştır. 9:00-10:30 oturumunda iki derslikte Edebiyat, iki derslikte Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi ve bir derslikte Dilbilim alanında sunumlar yapılmıştır.

Edebiyat sunumlarında; *Die Johanniter-Ritter oder Die Eroberung der Insel Rhodus durch die Türken im Jahr 1522* adlı tarihî romanda savaş durumunda bir gerilim ortamı olarak adalar, *Die Sklavin in Anadolis Wüste. Eine Geschichte aus dem Freiheitskriege Griechenlands* adlı şark romanında Türk imgesi ve filhelenizm, çağdaş Alman edebiyatında tarihî romanlar, *Hansel ile Gretel* masalının günümüz sinemasına yansıtılması, Peter Stamm'ın *Agnes* romanında anlatı katmanları konuları ele alınmıştır.

Almanca Öğretimi alanında; Almanca konuşulan ülkelerde yayıncılığa ilişkin bilgilendirme etkinliği, Almancada -keit son eki ile türetilmiş kelimeler ve onların edinimi, Web 2.0 araçlarının Almanca öğretmenliği öğrencilerinin okul stajında kullanımı, Almanca öğretmeni yetiştirilmesinde çok dillilik ve devamlılık konularında sunumlar gerçekleştirilmiştir.

Dilbilim alanındaki sunumlarda ise; 9. yüzyıldan 16. yüzyıla Alman dilinde dil değişimi ve fiil yapıları, seçilen çocuk ve genç romanlarında neolojizm ve/veya tek seferlik kullanıma yönelik neolojizm, Elias Canetti'nin otobiyografisi *Die gerettete Zunge. Die Geschichte einer Jugend* adlı eserde dil edinimi ve öğrenme süreci konuları incelenmiştir.

Verilen yarım saatlik aranın ardından 11:00-12:30 saatleri arasından devam eden ikinci oturumlarda iki derslikte Edebiyat, iki derslikte Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi ve bir derslikte Mütercim-Tercümanlık sunumları gerçekleştirilmiştir.

Edebiyat alanında; çevirilerin ileride yazılacak bir Alman edebiyatı tarihine dahil edilmesi konusunda öneri, Sebastian Brant'ın *Zu ernen romscher kuniglicher maiestat (...)* adlı eserinde övgü ve Türklere karşı savaşa çağrı, *Demetrius* materyali bağlamında modern Alman edebiyatı, Thomae'nin *Brüder* ve Aydemir'in *Dschinns* adlı eserlerinde kayıp baba figürü, Theresia Enzensberger'in *Auf See* eserinde kırılğan vatan yapısı konularında sunumlar düzenlenmiştir.

Almanca Öğretimi alanında düzenlenen sunumlarda; etkileşim becerilerini öğretmeyi teşvik eden bir staj konsepti, Almanca öğretmeni adaylarının ve tecrübeli

Almanca öğretmenlerinin mesleki otoportrelerinin zaman içinde değişimi, Rosetta Stone örneğinde dil öğrenimi yazılımlarının kullanımı ve sınırları, akademik metin yeterliliğinin geliştirilmesinde süreç odaklılık, Almanca dersinde karşılıklı okuma aracılığıyla alımlanan yeterliliğin geliştirilmesi, arkeoloji öğrencilerinin uzmanlık metinleri için okuma stratejileri konuları incelenmiştir.

Mütercim-Tercümanlık alanında ise; çeviri ve transkültürel iletişim, Almanca ve Türkçe prospektüslerin çeviri odaklı analizi, çevrilemezlik ve çevirinin ütopyası konuları ele alınmıştır.

12:30-14:00 saatleri arasında hep birlikte öğle yemeği yenilmiş ve oturumlar saat 14:00'ten itibaren devam etmiştir. 14:00-15:30 arasında yapılan kongrenin son oturumlarında dört derslikte Edebiyat ve bir derslikte Mütercim-Tercümanlık alanında sunumlar yapılmıştır.

Edebiyat sunumlarında; çağdaş Alman edebiyatında kültürel kimlik konseptleri, çeşitliliğin dinamiği – göç sonrası estetik ve teori, Sharon Dodua Otoo'nun *Adas Raum* adlı eserinde iç içe geçmiş anlatı stratejileri, Selim Özdoğan'ın *Der die Träume hört* adlı eseri örneğinde göç sonrası edebiyatta çeşitlilik, Sibylle Berg ve Marc-Uwe Kling'te yakın gelecek ve normatif çeşitlilik, Vicki Baum'un eserleri örneğinde androjen yazım, bir kültür aktarımı incelemesi olarak Alman kültüründe *Döner Kebap*'ın yükselişi, kültürlerarası yetkinliğin Germanistik mezunlarının istihdamında önemi, *Der die Träume hört* adlı romanda rap aracılığıyla kimlik inşası, *Dornröschen* masalında ve Sophokles'in *König Ödipus* trajedisinde kehanet edilen kader, Jakob Julius David'in *Der Übergang* adlı romanında dekadantlık motifi konuları incelenmiştir.

Mütercim-Tercümanlık alanında; edebî çeviri konseptleri bağlamında Türk hümanizminden günümüze Wilhelm Tell'in gezintisi, kozmetik sloganlarında çeviri stratejilerinin edimbilimsel bir yaklaşımla incelenmesi, Infotainment haberlerin çeviriye yansımaları konularında sunumlar düzenlenmiştir.

Yarım saatlik aranın ardından kongre saat 16:00'da başlayan kapanış konuşmasıyla son bulmuştur. Kapanışta Prof. Dr. Yasemin Balcı Marmara Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Alman Dili ve Edebiyatı Bölümünü temsilen kongrede yapılan Dilbilim sunumları ile ilgili, Prof. Dr. Leyla Coşan Türk Alman Üniversitesini temsilen kongrede yapılan Edebiyat sunumları ile ilgili, Prof. Dr. Mehmet Tahir Öncü ve Doç. Dr. Fatih Uluç ise GERDER'i temsilen kongrede yapılan Mütercim-Tercümanlık ve Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretimi sunumları ile ilgili değerlendirmeler yapmışlardır. Ayrıca katılımcılardan gelen soru ve yorumlara da yer verilmiştir. Son olarak GERDER üyelerinin yer aldığı kapanış konuşmasında bir sonraki Uluslararası Türk Germanistik Kongresi'nin Ege Üniversitesi Almanca Mütercim-Tercümanlık ve Alman Dili ve Edebiyatı Bölümleri tarafından 2025 yılında gerçekleşmesi GERDER Başkanı Prof. Dr. Mehmet Tahir Öncü tarafından önerilmiş ve üyelerce kabul edilmiştir.

Kongre Sonunda Katılımcılarla Toplu Fotoğraf (10.05.2023)